

Region Dalarnas uppgift är att göra Dalarna till en ännu bättre plats att leva på. Vi ansvarar för hälso- och sjukvård, tandvård, kollektivtrafik, hjälpmedel, folkhögskolor och arbetar med folkbildning, forskning, folkhälsa och kultur. Vi arbetar också med utvecklingsfrågor inom infrastruktur, näringsliv, arbetsmarknad och miljö.

Tillsammans arbetar vi för ett hälsosamt Dalarna!

Region Dalarna
Box 712
791 29 Falun
Vasagatan 27, Falun

www.regiondalarna.se

Information till dig som har amputerats

Mora lasarett

Ortopedkliniken Mora, Geriatrisk rehab Falun

Varför amputerar man?

Amputation är ibland nödvändig när andra medicinska åtgärder inte längre botar eller lindrar.

Amputation innebär att man tar bort en kroppsdel som inte fungerar längre. Orsaken kan vara cirkulationsstörningar (cirka 90%), olycksfall, tumörer, medfödda missbildningar (tillsammans cirka 10%).

Akut fas

Efter operationen stannar du på avdelningen i några dagar. Under den tiden får du börja träna på att förflytta dig samt träna styrka och rörlighet. Det gäller både ditt friska ben och det ben som är amputerat. Efter vårdtiden åker du antingen hem, till en rehabiliteringsavdelning eller till ett kommunalt boende.

En så kallad post-op liner hjälper till att forma amputationsstumpen. Denna liner provas ut av fysioterapeut/sjukgymnast eller en ortopedtekniker ca 7-10 dagar efter operationen. Det är sedan viktigt att du använder den enligt de anvisningar du fått.

Sårläkningsfas

Under den här tiden fortsätter din träning självständigt och tillsammans med fysioterapeut/sjukgymnast för att bibehålla rörligheten i höfter, knän, funktion och förflyttningsförmåga. För att såret ska läka och för att benet inte ska svullna är det viktigt att du inte låter benet hänga ner när du sitter, använd amputationsstöd.

Att ta på stumpen är viktigt för att vänja den vid beröring och tryck inför en framtida protesgång. Fortsätt med linern och utöka tiden efter schemat.

Protes eller inte?

Att bli protesgångare är arbetsamt och kräver mycket tid och träning.

Förutsättningar för att bli protesgångare:

- Såret är läkt, inga hud- eller läkningsproblem
- Klara att hantera liner, eller ha hjälp med detta. Liner är en typ av innerhylsa i protesen

- Klara att belasta det icke opererade benet vid låg förflyttning alternativt med stöd av gånghjälpmedel, självständigt eller med sällskap.
- God rörlighet i amputerat ben och kvarvarande ben.
- Vid lårbensamputation, att klara uppresning på ett ben och stå med rollator/gåbord.
- Vara motiverad att träna
- Inga psykiska hinder ex. glömskhet

Protesteamet i Falun följer din vårdprocess och kontaktar dig för bedömning inför ev. protes ca 3-6 veckor efter hemkomst från lasarettet.

Protesträning

Protesen tillverkas på Ortopedtekniska avdelningen (OTA). Antingen kommer man dit för skanning alternativt avgjutning 2-3 veckor innan träningsperioden eller så tillverkas protesen direkt i samband med träningsperioden.

När det är dags för protesträning görs en bedömning om du kan bo på patienthotellet eller om du behöver vara inlagd på rehabiliteringsavdelning i Falun. Träningen sker på Ger rehab vardagar. Du kommer där att få träna dagligen tillsammans med fysioterapeut/ sjukgymnast. Bland annat tränar man på att gå med olika typer av gånghjälpmedel, ta av och på protes och successivt vänja benet vid belastning. Efter vistelsen bör du träna vidare antingen självständigt eller med hjälp av fysioterapeut/sjukgymnast på hemorten.

Avslutning

Från operationen till att protesträningen är avslutad tar det sammanlagt ca 4-12 månader beroende på sårläkning, anpassning av protesen och hur det går med träningen.

Vill du veta mer kring bedömning och protesträning så kan du ringa koordinator i protesteamet tfn 023-49 92 74 alternativt 023-49 07 22.

Om du har frågor om protesen kan du ringa OTA tfn 023-70 52 30.

Vid medicinska frågor gällande medicinering, sårläkning eller annat: Ortopedmottagningen Mora 0250-49 33 00.